

Janusz Krzaczek

Kronika : XXXII Kongres Międzynarodowej Unii Adwokatów (UIA) w Kanadzie w 1987 r.

Palestra 32/1-2(361-362), 168-171

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

9.

**XXXII Kongres Międzynarodowej Unii Adwokatów (UIA)
w Kanadzie w 1987 r.**

Przed trzema laty dwie komisje UIA, mianowicie Komisja Praw Człowieka pod przewodnictwem dziekana Louisa Pettiti z Paryża i Komisja Prawa do Obrony pod przewodnictwem dziekana Alberta Dupont-Willemin ze Szwajcarii, podjęły prace nad przygotowaniem dokumentu zatytułowanego „Międzynarodowa Karta Obrony”.

Projekt tego dokumentu został przedstawiony ponad stu adwokackim organizacjom zawodowym z różnych krajów świata. Wiele z tych organizacji zgłosiło do projektu swoje uwagi i sugestie. Ostateczny więc tekst „Międzynarodowej Karty Praw Obrony”, przedstawiony uczestnikom XXXII Kongresu UIA, który się odbył w dniach 28—30 sierpnia 1987 r. w Quebec oraz w dniach od 31 sierpnia do 2 września 1987 r. w Montrealu, był pracą zbiorową.

„Międzynarodowa Karta Praw Obrony” nie dotyczy oczywiście ochrony czy obrony adwokatury jako grupy zawodowej, lecz ma na celu ochronę podstawowych praw jednostki, a przede wszystkim zapewnienie jej prawa do obrony. Wiąże się to ściśle z koniecznością umożliwienia przez rządy wszystkich państw świata obrony obywateli tych państw, podejmowanej w razie konieczności przez niezależnych adwokatów w sprawach toczących się przed niezależnymi sądami, albowiem tylko niezawisłość adwokatury i sądów może zagwarantować skuteczność tej obrony.

I właśnie taki jest cel „Międzynarodowej Karty Praw Obrony”. Sporządzenie tego dokumentu jest próbą startu do celu, jakim jest zagwarantowanie niezawisłości i jej ochrony zarówno organom, które wymierzają sprawiedliwość, jak i jednostkom, wobec których sprawiedliwość ta jest wymierzana. Dotyczy to, oczywiście, nie tylko tej ochrony w poszczególnych państwach, ale także na forum międzynarodowym.

W dniu 29 sierpnia 1987 r. w Quebec na III Międzynarodowym Forum prezesów adwokatów zrzeszonych w UIA, które odbyło się w ramach Ogólnego Forum Prawa do Obrony i w którym uczestniczyłem, reprezentując tam adwokatów polskich i jej prezesa adw. dra Kazimierza Łojewskiego (jest on jednym z wiceprezesów UIA), „Międzynarodowa Karta Praw Obrony” została wręczona przez dotychczasowego prezesa UIA François Martin przedstawicielom wszystkich krajów świata — w osobach ich ambasadorów akredytowanych w Kanadzie — w celu przekazania jej Organizacji Narodów Zjednoczonych i wszczęcia przez tę ostatnią

stosownych prac nad urzeczywistnieniem zawartych w tej karcie celów.

Ówczesny prezes UIA François Martin z trybuny Forum powiedział, że aby obrona praw człowieka mogła być zrealizowana, musi się ona stać obiektem stałej troski o to i stałych zabiegów ze strony adwokatów i rządów wszystkich krajów świata.

Właśnie ta wielka sprawa była głównym przedmiotem obrad XXXII Kongresu UIA.

Na Kongresie, w którym uczestniczyło około 660 adwokatów z wielu krajów świata, obecna była spośród krajów socjalistycznych — poza Jugosławią, która reprezentowana była przez grupę 8 osób — tylko adwokatura polska, reprezentowana oficjalnie przeze mnie i przez naszą koleżankę adw. Magdę Tarnowską.

Patronat nad Kongresem objęli:

Brian Mulroney — premier Federalnego Rządu Kanady,
Robert Bourassa — premier Rządu Prowincji Quebec,
Adwokat Jean Doré — burmistrz miasta Montreal, i
Jean Pelletier — burmistrz miasta Qubec.

Honorowy patronat nad Kongresem sprawowali:

adwokat François Martin — prezes UIA,
adwokat Brian Williams — prezes Kanadyjskiego Związku Adwokatów

adwokat Serge Menard — dziekan adwokatury Quebecu,
adwokat Gabriel Lapointe — dziekan adwokatury Montrealu,
adwokat Claude Boulanger — dziekan adwokatury Quebecu,
adwokat Daniel Bellemarre — prezes Związku Adwokatów Kanadyjskich — Oddział w Montrealu.

Dyrektorem Komitetu Organizacyjnego i przewodniczącym Kongresu był adw. Henri Grondin, dziekan adwokatury quebeckiej.

O wielkiej randze Kongresu i adwokatury w Kanadzie świadczy fakt, że oficjalnego otwarcia tego Kongresu w imieniu Królowej Elżbiety II dokonała w dniu 28 sierpnia 1987 r. o godz. 14 Pani Jeanne Sauvé, Generalny Gubernator Kanady, która następnie przewodniczyła całej ceremonii, jaka się odbyła w Bazylice Notre Dame w Quebec.

Pani Gubernator towarzyszyli w tej uroczystości: Ramon Hnatyshyn, federalny minister sprawiedliwości Kanady i Herbert Marx, minister sprawiedliwości Prowincji Quebec. Przy dźwiękach hymnu królewskiego „God save the Queen” Pani Gubernator Generalny Kanady weszła do Bazyliki w towarzystwie proboszcza parafii Notre Dame w Quebec Jean Charlesa Racine’a oraz wymienionych już wyżej ministrów sprawiedliwości Kanady i Prowincji Quebec. Słowa powitalne skierowane do Pani Gubernator wygłosił kardynał Quebecu Louis Albert Vachon, który m.in.

powiedział, że ma zaszczyt witać Panią Gubernator i gości uczestników Kongresu w najstarszym w Ameryce kościele na północ od rzeki Rio Grande. Następnie wygłosił przemówienie dziekan Henri Grondin, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XXXII Kongresu UIA, witając dostojnych gości.

Otwarcia Kongresu dokonała Pani Gubernator Sauvé, która w swym przemówieniu podkreśliła wielkie znaczenie głównego tematu obrad — prawa do obrony.

O godz. 15 tegoż dnia rozpoczęło się potem ogólne zgromadzenie uczestników Kongresu, które trwało do godz. 17.

O godzinie 18 nastąpiła uroczystość oficjalnego otwarcia Kongresu, a po niej, w sali Balowej Hotelu Chateau Frontenac, który był miejscem obrad Kongresu w Quebec, odbyło się przyjęcie na cześć uczestników Kongresu.

W dniu 29 sierpnia 1987 r. o godzinie 9.15 rozpoczęło się Forum Prawa do Obrony. Zgłoszeni już na kilka miesięcy przed rozpoczęciem Kongresu, mówcy, mianowicie adwokaci: Irwin Culter z Kanady, Louis Ortiz z Chile, Juan Jose Giombini z Argentyny, dziekan Demba Dialo z Mali, Michael Mc Willimas (delegat American Bar Association), dziekan Antras Badia z Hiszpanii, dziekan Mario Stasi z Francji, dziekan Albert Dupont-Willemin ze Szwajcarii, zapoznali zebranych z trudnościami, jakie napotykają w ich krajach adwokaci w realizacji prawa do obrony. Ponadto, poza tymi wcześniej zgłoszonymi mówcami, głos z sali mógł zabierać każdy uczestnik Kongresu.

Tego samego dnia, również od godz. 9.15, rozpoczęły się prace komisji tematycznych, a mianowicie: prawa finansowego, prawa informatyki, zagadnień związanych z obrotem nieruchomościami przez cudzoziemców, prawa techniki, praw człowieka, prawa karnego, prawa wspólnoty europejskiej, arbitrażu międzynarodowego, prawa celnego, prawa azylu i ekstradycji, prawa przemysłowego i ochrony środowiska, business law i in.

Obrady trwały do godz. 12.00, a o godzinie 12.30 uczestnicy Kongresu zostali przewiezieni autokarami do Palais de Justice du Quebec na cocktail i śniadanie wydane przez federalnego ministra sprawiedliwości Kanady. Po śniadaniu odbyło się zwiedzanie Pałacu Sprawiedliwości, a o godzinie 14.30 dalszy ciąg Forum Prawa do Obrony i wręczenie Karty Prawa do Obrony ambasadorom państw utrzymujących stosunki dyplomatyczne z Kanadą. Wszyscy ambasadorzy zostali przedstawieni uczestnikom Kongresu przez przewodniczącego popołudniowego posiedzenia Forum adwokata Edgara Faure'a byłego wielokrotnego premiera Francji.

Wieczorem tego samego dnia o godzinie 18 minister spraw zagranicznych Kanady Gil Remillard wraz z małżonką Marią Dupont-Remillard wydał w Salach Muzeum Quebecu przyjęcie połączone ze zwiedzaniem muzeum.

Wieczorem 30 sierpnia 1987 r. uczestnicy kongresu udali się do Montrealu. Ta część obrad Kongresu tam odbytych poświęcona była pracom w Komisjach. Na zaproszenie dziekana Louisa Pettiti, przewodniczącego Komisji Praw Człowieka, delegacja polska wzięła udział w pracach tej komisji. Prace te były bardzo czasochłonne. Rezultatem prac tej Komisji w czasie trwania Kongresu jest rezolucja, żeby Prezydium UIA zbadało zagadnienie stosowania prawa do obrony w tych krajach, w których zachodzą w tym względzie problemy. Prace Komisji toczyły się bardzo sprawnie — niekiedy dochodziło nawet do ostrych polemik. Nas, Polaków, najbardziej zaskakiwała rzeczowość, jasność i celność sformułowań oraz szybkość decyzji podejmowanych przez przewodniczących obrad Komisji francuskich kolegów: dziekana Pettiti i dziekana (młodego kolegę z Nicei) Henri Boerera.

W przerwie prac Komisji w pierwszym dniu obrad w Montrealu został wydany lunch koleżeński w sali Westmount-Outremont Hotelu Hilton-Bonaventure, który był miejscem obrad Kongresu w Montrealu.

O godz. 17.30 tegoż dnia minister sprawiedliwości Prowincji Quebec wydał na cześć uczestników Kongresu przyjęcie w Pałacu Sprawiedliwości w Montrealu, w czasie którego odbyło się spotkanie tychże uczestników z przedstawicielami adwokatury montrealskiej.

O godzinie 20 tego dnia wielka firma adwokacka: Blake, Casels and Graydon, będąca jednym z wielu sponsorów Kongresu, wydała koktajl w salonach Westmount Hotelu Hilton.

Dzień 1 września 1987 r., tradycyjny dzień święta pracy na kontynencie amerykańskim, upłynął pod znakiem wytężonej pracy uczestników w komisjach z przerwą na koleżeńskie śniadanie wydane przez wielkie firmy adwokackie Montrealu w sali Westmount-Outremont Hotelu Hilton. Wieczorem tego dnia odbył się oficjalny bankiet, na którym uczestników kongresu pożegnał ustępujący prezes UIA François Martin z Francji, a powitał nowo wybrany prezes UIA Anders Öhman ze Szwecji.

Drugi września 1987 r. był ostatnim dniem obrad Kongresu. Do południa trwały nadal prace w komisjach, które w naszej Komisji Praw Człowieka przedłużyły się tak dalece, że nie mogliśmy wziąć udziału z kol. Tarnowską w posiedzeniu plenarnym uczestników Kongresu, na którym wygłosił krótkie przemówienie prezes Öhman i poinformował równocześnie zebranych, że następny Kongres UIA odbędzie się w dniach 27—31 sierpnia 1989 r. w Interlaken w Szwajcarii.

Na podkreślenie zasługuje serdeczność, z jaką została przyjęta delegacja Polski przez gospodarzy i uczestników Kongresu.

adv. Janusz Krzaczek